

פרשת בא

ט' שבט תשפ"ד
שנה ט"ז גליון תרצ"ד

עטרת שלוש

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ז

קֹדֶשׁ לִי כָּל בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל רֶחֶם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא (יג ב')

מצות פדיון הבן הבן הוא המצוה הראשונה מציאת מצרים

והנראה לפרש דהנה מצות פדיון בכור הוא המצוה הראשונה שנצטוו ישראל כשיצאו מגלות מצרים, וזה איתא בזה"ק (ח"ב מא:) ענין מצות פדיון בכור, דיהא פדוי מתחות שלטנותא דיצר הרע, דאיהו אדון דיליה, אדון מצד חובין דנפישין, דכד זכוון נפישין אתהדר בר נש אדון, וסליק לדרגא דאדם, בהווא זמנא שליט עליה שם הוי"ה. דאי יחכים בתורה יתוסף עליה יו"ד. קדש דא קדישא עלאה, רוא דחכמתא, לי דא רוא דעלמא עילאה, היכלא פנימאה, כל רוא דחסד, בכור דא בן בכור, דכתיב 'בני בכורי ישראל', והרי בן בכור כלול כל סטרין וכל גוונין. בשעתא דנפקין ישראל ממצרים דהא כדון אפיק לון מרשותא אחרא, וסליק לון לאתאחדא בשמיה, וכדון איקרון בני ישראל בני חורין, וסליק לון לאחדא בשמיה דסליק על כולא, ומגו רחיומתא דלהון. קרא לון בני בכורי ישראל. כגוונא דקדושה עלאה.

עיקר מצות פדיון בכור לקדש עצמו בראשית לשמו יתברך

נמצא שמצות פדיון הבן הוא כדי לצאת מתחות שלטנותא דיצר הרע, ונצטוו המצוה הזאת בשעתא דנפקין ישראל ממצרים דהא כדון אפיק לון מרשותא אחרא, וסליק לון לאתאחדא בשמיה, והנה כדי שאדם יוכל להתגבר על יצרו הרע ולאתאחדא בשמיה, הוא צריך לשמור את עצמו בכל ראשית ותחילת דבר שיהיה לשמו יתברך שמו, ועי"ז יוכל להתגבר על יצרו הרע, כי כל כוחו של היצה"ר הוא בראשית כל דבר, כמ"ש 'לפתח חטאת רביץ' (בראשית ד ז), ולכן כשמכניעו בתחילת כל דבר, אז אין לו עוד שום שליטה עליו, וזהו הענין של מצות פדיון הבן שנצטוו בני ישראל בראשית

ותחילת שנתהו ל עם ישראל ביציאת מצרים לקדש לי כל בכור היינו שבני ישראל יראו לקדש את כל מיני בכור שהיא תחילת העבודה בכל הדברים שבעולם, וכמ"ש 'קדש ישראל להוי"ה ראשית' (ירמיה ב ג), וכמ"ש ג"כ 'ראשית חכמה' היינו שיעשה כל הראשית בחכמה, ע"י 'ראת הוי"ה', ועי"ז יהיה 'שכל טוב לכל עשיהם' (תהילים קיא ז).

המקדש ראשיתו אין ליצה"ר שום אחיזה בו

והנה כשאדם יעשה כן ויקדש את תחילה וראשית כל דבר, הן בקיום המצוות, והן בדברים גשמיים, אזי יעשה את הדבר בתכלית השלימות, ואזי יוכל לעלות בתכלית השלימות את כל הרפ"ח ניצוצין, וזהו שאיתא ממרן הארזי"ל בלקו"ת בטעמי המצוות, שפטר עולה רפ"ח ע"ה והם דינים, והם דינא דדכורא שהם הרפ"ח עם הל"ב נתיבות חכמה הממתקים אותה, שהיא כמנין ש"ך ניצוצין עי"ש. והרי בכל דבר יש בו רפ"ח ניצוצין, וע"י שיקדש את ראשיתו, ממיילא אין ליצה"ר שום אחיזה בו, ואז יוכל לעלות בשלימות את כל הניצו"ק.

לקדש ראשית ותחילת כל מצוה ומצוה

וזהו שמפרט התורה כל רח"ם מרמז שצריכים לקדש את כל ראשית עשיית וקיום של הרמ"ח מצוות, כי הרי מצות לא תעשה לא שייך מה לקדש, כי הרי הם רק מניעת עשייה, והוא במחשבה בלבד, משא"כ הרמ"ח מצות עשה צריך לקדש כי הוא במעשה, וזהו קדש לי כל בכור פטר כל רחם שצריך לקדש ראשית ותחילת כל מצוה ומצוה, ועי"ז יוכל לעלות את הרפ"ח ניצוצין.

לקדש כל ענייני גשמיים ולהעלותם לקדושה

וזהו ג"כ המוונה של קדש לי כל בכור היינו כי בכור בגי' זכ"ר עה"כ, היינו כמו שאיתא בזה"ק (ח"א כד) כמה דאוקימנא רוא דא, שמו עם י"ה שס"ה

מצות לא תעשה, זכרי עם ו"ה רמ"ח מצות. וזהו שצריך לקדש כל בכור שהוא בחינת זכרי עם ו"ה שהוא רמ"ח מצות עשה, שצריך לקדשם ולהוציא את הרפ"ח ניצוצין, וגם מרמז על המתקה הדינים דדכורין כנ"ל בשם מרן הארזי"ל. באדם היינו בין מצות שהוא שייך לאדם, ובין מצות שיש לו שייכות עם בבהמה. וכן מרמז שצריכין לקדש הן בדברים רוחניים שהוא בחינת אדם, והן בדברים גשמיים שהוא בחינת בהמה כדי לעלות משם כל הניצו"ק.

כשיתגבר בראשית המצוה יתקון שם הוי"ה והכסא

לי הוי"ה היינו שצריך עי"ז לתקן את ו"ה של שם הוי"ה שהוא נגד הרמ"ח מצות כנ"ל, וגם את א' של כסא, וזהו מה שצריכים לכון בקיום המצות, כמו שאומרים לפני כל מצוה כדי ליחד י"ה עם ו"ה, היינו משום שעמלק קלקל ופגם את שם הוי"ה וא' של כסא, כמו שפרש"י (שמות יז טז) נשבע הקב"ה, שאין שמו שלם, ואין כסאו שלם, עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם. וזהו ע"י שיקדש את ראשית כל מצוה ומצוה לעשותה לשם שמים, כי הרי עמלק שהוא היצה"ר עומד בראשית כל דבר, כמ"ש 'ראשית גוים עמלק' (במדבר כד ט), ולכן כשיתגבר בראשית כל מצוה ומצוה על קליפת עמלק, עי"ז יתקון שם הוי"ה וא' של כסא.

ובזה יתקון כל חלקי השכינה וישרה השכינה בעולם

גם יש לפרש ל"י הוי"ה בגי' שם ב"ן, היינו שמרמז שצריך לתקן את כל חלקי השכינה שבהם הייתה כל שבירת הכלים, ועי"ז יהיה מקום להשראת השכינה בעולם, ויהיה 'מלאה הארץ דעה את הוי"ה' (ישעיה יא ט) בביאת גואל צדק בב"א.

רעוא דרעוין תשפ"ג לפ"ק

עטרת פז

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

היום אתם יצאים פהדש האביב (יג ד).

אפשר לפרש שזה ידוע מה שאיתא בחכמו"ל (סנהדרין צה). רבי יהושע בן לוי אשכח לאלהיו, אמר ליה אימת אתי משיח, אמר ליה זיל שיייליה לדידיה, אמר ליה לגביה, אמר ליה שלום עליך רבי ומורי, אמר ליה שלום עליך בר לויא, אמר ליה לאימת אתי מר, אמר ליה היום, אתא לגבי אליהו, אמר ליה שקורי קא שקר בני, דאמר לי היום אתינא ולא אתא, אמר ליה הכי אמר לך 'היום אם בקולו תשמעו' (תהלים צה ז). שאם יעשו בני ישראל תשובה אז אני אבוא אי"ה לגאול את בני ישראל מהגלות המר והנבזה, אשר על זה אנהנו מחכים שירחם עלינו.

וזה מה שפירש מרן בעל האור החיים הקדוש זיע"א על הפסוק ובאתחנן (ד לט) 'וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד' עפ"י מה שאיתא בפרקי אבות (פ"ב

סופו, וכן עבודתם מאירין לכל העולם, עליהם אמר הכתוב הקדוש ולגר הגר בתוכם כלומר שישתתפו תמיד עם שאר ישראל הקדושים, שאין בהם כל כך חת התורה או שאין להם כל כך פנאי ללמוד, שזהו שיאמרו אלו צדיקים בכל יום ויום בעת ללמודם בכל לבם כשם כל ישראל, שנהיה כולכם בתוכם נכללים בצדיקים.

'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

ואם ימעט הבית מהיות משה וְלָקַח הוּא וְשָׂכְנוּ הַקֶּרֶב אֶל בֵּיתוֹ בְּמִקְצֵת נַפְשׁוֹ אִישׁ לְפִי אֶקְלוֹ תִּכְסֹוּ עַל הַשָּׂה (יב ד).

ואם ימעט הבית מהיות משה ודרשו חז"ל מחיותו של שה (פסחים פט). שהוא בקטנות, ולקח הוא אמונת אלהות, דלית אתר פנוי מניה, ובכל תנועה אלו של עולם גנין, ובוזה יתמתקו הדינים, ושכנו רוא דצדיק (תיקו"ז מג). הקרב אף שהוא בחלם, הוא כמו 'כל הקרב הקרב אל משכן הו"ה' (במדבר יז כח) שמקרב עצמו אל ביתו ולא שם עצם קרב, היינו שיקשר עצמו עם צדיק הדור, שמקרב עצמו אל ביתו להשפיע בה כל טוב.

'היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

מ"י) ושוב יום אחד לפני מיתתך. שהרי אינו יודע האדם מתי הוא הולך מעוה"ז לעוה"ב, לכן צריך האדם בכל יום לעשות תשובה, ועי"ז יהיה כל ימיו בתשובה. וזה 'וידעת היום' שע"ז שאתה חושב כי זה היום שלך היום האחרון, ממילא 'השבות אל לבבך' תעשה תשובה, כדי לקיים שוב יום אחד לפני מיתתך. ודפח"ח ושי"י.

וזה ידוע מחכמו"ל (סנהדרין צה). אם זכו אחישנה במהרה, ואם לא זכו אז בעיתיה, וזה תלוי הכל אם יעשו תשובה, ויעשו מצוות ומעשים טובים, וגם לעסוק בתורה הקדושה, וללמוד וללמד לשמר ולעשות את כל דברי תלמוד תורתך באהבה.

וזה אמרו היום אם אתה חושב שרק היום יש לך בחיים ולא יותר, אז תעשה תשובה ומצוות ומעשים טובים, ואז אתם יצאים בחודש האביב תהיה הגאולה בבחינת אחישנה במהרה, אפילו שעוד זמן אביב שלא באה העת הגאולה, וכל זה הוא רק כשיהיה אתם אותיות 'אמת' שיעשה הכול בדרך אמת לשם שמים, כי קושטא קאי ושיקרא לא קאי (שבת קד). בב"א.

'מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא

תוֹרָה אֶחָת יִהְיֶה לְאַזְרָחָה וְלִגְר הֵגֵר בְּתוֹכְכֶם (יב מט).

רצה לומר בודאי בלי ספק האזרח שהם צדיקים וחסידים קדושים, שתורתם מאיר מסוף עולם ועד

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

ויאמר הו"ה אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרבו (י א)

ר"ל, איתא בע"ח (שער מיעוט הירח פ"ג) על ידי חטא של אדם הראשון נסתלק ונחסר מאורות העליונים דקדושה, וכנגדו בקליפה עבור חטאו נתרבה ונתמלא עולמות הטומאה ע"ש. וכן איתא שם (פ"ב) שאדם הראשון על ידי חטאו סילק את השכינה הקדושה למעלה עד רקיע ראשון, ועל ידי חטא של דור אנוש סילקו עוד יותר לרקיע ב' וכו', עד שהעלה על ידי חטאם למעלה משבעה רקיעים, כדאיתא נמי במדרש רבה (בראשית יט ז) אמר רבי אבא בר כהנא, מהלך אין כתיב כאן וכו', עד שבא אברהם יצחק ויעקב לוי קהת ועמרם ומשה והורידוהו בחזרה למטה לארץ תוך בני ישראל, בסוד 'ושכנתי בתוכם' ע"ש.

נמצא שעל ידי חטא נתרבה אצל הטומאה ונתמעט הקדושה ח"ו. ודרך זה הוא תמיד אפילו עתה בגלות הזה, ומכל שכן בימי הגלות של מצרים, וכשנגלה הקב"ה למשה, ושלה אותו לגאול את ישראל ממצרים, אז התחיל בחסדו הכבוד ב"ה גדלות דקדושה, ומיעוט

כדאיתא כיוצא בו בלק"ת ישעיה ע"פ 'מי מדד בשעלו מיים' וגו', סוד האבן הוא י', והוא סוד מוחא וחכמה, אמנם אבן הוא שתומה, שאין האור שבו יוצא לחוץ, אך יש אבנים נקובים, שבהם יורד האור דרך הנקב, וסוד האור הזה, הוא טיפות מוחא, הנמשך מחכמה אל הדעת, ומשם נמשך אל הבינה, ועל ידי הדעת, נשקל אותו האבן, אם כבידה אם קלה, וכמו שהאבן הוא קלה עולה הכף מאזנים למעלה, ואם האבן כבידה, אז יוכבד כף מאזנים שלו למטה, כך הוא כאן, כי סוד האור זה דקדושה, אם הוא אור גדול, או רמו לאבן גדולה וכבידה היורדת למטה, ואז אותו האור נמשך למטה, כפי ערך גדולתו וכבדותו, כך נמשך למטה, ואם הוא קטן, אז קל משקלו, ואינו יורד הרבה למטה, אלא כפי ערך קטנותו וקלותו ע"ש.

נמצא שזהו שאמר הקב"ה למשה, העולה א"ל שד"י, שהוא בינ"ה, שדינים מתערין מינה, כנודע. ועבור זה היה הוא השליח מהקב"ה, להכות את הקליפה, וכל זמן שהקליפה נתמעט, אז נתרבה הקדושה, כנ"ל. לזה אמר הקב"ה כביכול למשה, בא בכחך שנתתי לך אל פרעה והכה אותו, ותמעט אותו, והוא כי אני שהוא מלכות שמים דקדושה, הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו שהם שאר ששה קצוות, בסוד מט"ט המקננא בעולם היצירה, שהוא עבדא דקב"ה, כנודע מזהר הקדוש. והוא למען שתי שימי, שאשית אני כדברי רש"י זלה"ה. אתתי היינו אות י"ד, שהוא אור האבן, כנודע שאותיות התורה הקדושה נקראים אבנים, אלה בקרבו ונתרבו שם אורות העליונים והבן.

'בן בית' ח"ב דף כב מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

של הקליפות. וזהו על ידי עשר מכות שהכו המצרים, שהוא עשר ספירות דקליפה, כדאיתא בספר מגיד משרים (פ' ז) למען שיתי אותתי דהיינו חילא ותוקפא דעשר ספיראן, דכחזיא חיליהו בהנהו עשר ספירות דקדושה. כידוע שתו"מ ז"ל היה בימי הגלות, ז"א קדישין, רק בחינת תלת כלול בתלת, שהוא המיעוט היותר קטן, וכן מלכות שמים היתה רק נקודה אחת קטנה. ומעט שהתחיל הקב"ה להכות הקליפות אז נתמעט מעט מעט מהקליפה, ונתרבה הקדושה כנודע משער חג המצות (פרי עץ חיים שער חג המצות פ"ז) ע"ש.

וזהו שאמר הקב"ה למשה, בא והוא לשון הבאה של המכות, כי עבור זה היה ביאתו אל פרעה, וזה בא אל פרעה והבא לו המכות, ועבור זה נעשה הקליפה קל, כי בכל פעם נחסר ממנו חיות דקדושה, כדאיתא נמי במגיד משרים (פ' בא) בא אל פרעה כלומר עול לגביה ההוא סטרא, להסיג גבול החול מהם, ולהוסיף בגבול דקדושה ע"כ. והוא כי אני שהוא מלכות שמים, כדאיתא נמי בס' מגיד משרים פרשה זו כי אני דהיינו כנסת ישראל ע"ש, הכבדתי את לבו של ת"ת ז"א קדישין, היינו שנתרבה בו כביכול אורות עליונים, כנודע מלעיל שכל מה שנתמעט אצל הטומאה והקליפה, אזי נתרבה אצל הקדושה.

וזהו כשאתה בא עם המכות אל פרעה שהוא מלך דקליפה כנודע, אז עבור זה אני שהוא מלכות דקדושה, הכבדתי את לבו של ת"ת ז"א קדישין, כי שם בלבו בחוזה יש אחיזה למלכות שמים, לזה אמר הקב"ה כביכול, שעבור זה הכבדתי את לבו כנודע שבעבור הכבדות הדבר הוא תיקון השלימות ברבוי אורות,

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' ו'זר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

חמשה עשר בשבט

מנהגן של ישראל כמבואר במגן אברהם (סימן קלא סקט"ז) להרבות באכילת פירות ביום חמשה עשר בשבט ראש השנה לאילנות, ונהגו רבותינו מאורי החסידות לערוך השולחן ולהרבות במיני פירות, וכמו שכותב רבינו הקדוש בעל הדיבור הברכה זיע"א בספרו שולחן הטהור (סימן קעט סק"ג), שזכה לחוות את סדר חמשה עשר בשבט בצל רבו הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זיע"א, ושם למדו ופילפלו בדיני ברכת הפירות.

הבאנו לפני הקורא ליקוטי וסיכומי הלכות, דינים קצרים הנוגעים למעשה דיני ברכת הפירות, מספרו של רבינו שולחן הטהור על שולחן ערוך אורח חיים למען ירונו בו הקורא, והרוצה להרחיב ידיעתו יענין שורש הדין בפנים הספר.

דיני ברכה ראשונה

אופן אמירת הברכה. אסור לזרוק ברכה מפיו, אלא נחנת מלה במלה, ובהרשעה, ואם אינו מכוין בברכות היטב נידון בגיהנם, ונדהה ימים הרבה, כמבואר בספר חסידים, ואסור לעשות שום דבר בעת אמירת הברכה, ויאמרנה בפה מלא, וכבונות הלב, ובלב שמח (סימן רטו סק"ב).

עיקר הכוונה בברכה בשם ומלכות. קודם שמברך צריך לדעת איזה ברכה הוא צריך לברך, על פירות האילן בורא פרי העץ, ועל פירות האדמה בורא פרי האדמה, ועל שאר דברים שהכל, כי עיקר הברכה הוא השם ומלכות, וצריך לידע בשעה שהוא מוזכר השם ומלכות, על מה הוא מברך (סימן רטו סק"ו).

דין הפסיק באמצע הברכה. התחיל לברך ואמר ברוך אתה ה', ומפסיק בשתיקה בין באונס ובין וברצון, אינו חוזר אלא מסיים הברכה (סימן רטו סק"א).

דין הפסיק בין ברכה לאכילה. כשמברך על הפירות אסור להפסיק בשתיקה בין הברכה לאכילה יותר מכדי שאילת שלום תלמיד לרב, ואם הסתיח בשתיקה של דברים של מה בכך, או שלא עלתה בידו לאכול הפרי מחמת עיבוד חיזוני, ועבר יותר מזמן שאילת שלום תלמיד לרב חוזר ומברך (סימן רו סק"ה).

הפסיק כדי לכונן. אבל אם בירך על הפרי ושקת ולא דיבר, והיה לסיבת הברכה לכונן איזה חוונה וכדו', אפילו עברו כמה שעות לא הוה הפסק, דלא הסיח דעתו, ואינו חוזר ומברך (סימן רו סק"ה).

אופן אחיזה הפרי. בשעת הברכה צריך לאחוז הפרי ביד ימינו דרך כבוד, או אוהזו בכלי חשוב כגון כף של כסף, אבל לא יתחוב הפרי לתוך סכין ומולג בשעת הברכה, דהוי ביזיון לברכה (סימן רו סק"ו). ואם דרכו לאכול במולג או בכף או בצלחת, לא הוי ביזיון (סימן רטו סק"ב).

הדין בשלא אוהז הפרי בידו. לכתחילה לא יברך אלא כשהפרי בידו, ואם בירך כשהפרי סגור כגון בשקית או במקרה וכדו', בדיעבד עלתה לו ברכה רק אם נפתח תיקף השקית או המקרה וכדו', ואם לא עלתה לו תיקף לפתוח מברך שנית (סימן רו סק"ז). וכן אם בירך ובשעת הברכה ידע שהפרי במקום אחר, והלך לשם לאכול עלתה לו הברכה, אבל אם ביקש מאחר שיביא לו פרי, וברך עד שלא הביא לו האחר, לא עלתה לו הברכה דתלוי בדעת אחרים, ויאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ויברך שנית כשיבנה הפרי לידו (סימן רו סק"ז).

אם צריך לקלוף הפרי קודם הברכה. תפוחים אגסים מלפפון וכדו', שהקליפה ראוי לאכילה והוי יפוי של הפרי, אפילו שאינו רוצה לאכול עתה הקליפה מחמת איזה סיבה שהוא, יברך עליו

כשהוא שלם ויפה בקליפתו, ואחר הברכה יקלוף מעט ויאכל, חוץ מאגוזים שקדים בוטנים בננה וכדו', שהקליפה אינו בכלל הפרי, יקלוף ואח"כ יברך (סימן רב ס"ג-ד).

פרי שיש חשש לנזק. פרי שיש בו חשש שהוא נרקב ונסרף, צריך לקלוף ולהתכו ולבדוק אם הוא ראוי לאכילה ואז יברך, ואם לא בדק ונמצא סרוח אע"פ שראוי לאכילה אלא שאינו מקובל עליו לאכול, לא ידחוק לאכול משום חשש ברכה לבטלה, ודי שיאמר ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד (סימן רב ס"ו).

פירות בתוך הסעודה. פירות חיים וכדו', שהם דברים הנאים שלא מחמת הסעודה, מברך על כל אחד ברכתו הראויה לו, בורא פרי עץ או בורא פרי האדמה, או שהכל (סימן קעו ס"ד).

פירות שלא בתוך סעודה. אנשים שבאים לשלום זכר וכדו', או מצוי בשולחן חמשה עשר בשבט, שברכו כבר את כל הברכות, ומביא אחר עוד פירות אחרים, אפילו מאותו ברכה ואותו סוג ומין, מברך עוד פעם הברכה עליהם. (סימן קעח ס"ד).

דין ברכת שהחינו

שהחינו קודם לברכת הפרי. ברכת שהחינו המנהג לברך עד שעת אכילה, אבל יברך קודם לברכת הפרי, כי נתחייב מקודם בשעת הראויה, והברכה על הפרי הוא על האכילה, ויברך שהחינו ואח"כ יברך ברכתו הראויה לה הפעם או האדמה (סימן רכה ס"ו). לא יקל בברכת שהחינו, כי הוא חיוב גמור, ולא רשות (סימן רכה ס"א).

הפירות החייבים בברכת שהחינו. מברך שהחינו בין על פרי העץ, ובין על פרי האדמה (סימן רכה סעי' ט). ומברך שהחינו בין על פירות הנאכלים חיים, ובין על פירות הנאכלים מבושלים (סימן רכה ס"ח).

גדר חדש לשהחינו. כל מין פרי וירק, שהחדש טוב יותר מן הישן, אף על פי שהישן מצוי הרבה מברך שהחינו, אבל אם הישן טוב כחדש, והוא מצוי הרבה לא יברך שהחינו (סימן רכה ס"א).

שני מינים. מין אחד ושם אחד אע"פ שהם משונים קצת, כגון תאנים שחורים ולבנים, וכן מיני תפוחים כגון אדום וצהוב, או מיני אגסים, וכן מיני ירקות, לא יברך אלא פעם אחת שהחינו, דגמר פריים בזמן אחד, משא"כ פירות שגמר פריים בזמנים שונים, אע"פ שהם ממיין אחד, מברך עליהם שהחינו (סימן רכה ס"ז).

סדר הקדימה בברכות

סדר הקדימה בברכות לענין הקודם בפסוק. סדר המעלות בברכות, המוציא, בורא מיני מזונות על היטם, בורא פרי הגפן על היין, בורא פרי העץ על הזית, בורא מיני מזונות על שעורים, (וכוסמין ושיפון ושבלות שועל), בורא פרי העץ על התמרים, ואחריו ענבים, ואחריו תאנים, ואחריו רימונים, בורא פרי העץ על שאר פירות האילן, בורא פרי האדמה על פירות האדמה, שהכל נהיה בדברו (סימן ריא ס"ט-כ).

דין התאב למאכל. כל סדר המעלות הוא כשאני תאב לאחד מן המאכלים יותר, אבל אם הוא תאב לדבר יותר, אפילו שהכל יכול להקדים להמוציא, ולכן התאב ליי"ש קודם הסעודה יכול לברך שהכל קודם להמוציא (סימן ריא ס"ט).

סדר הקדימה בברכות כשיש לפניו מינים הרבה שברכותיהן שוות. סדר המעלות תאב קודם לכלו, ואח"כ שלם, ואח"כ חביב. ושבעת המינים אם הוא קודם לתאב או לא, לדעת הרא"ש שבעת המינים קודם, ולדעת הרמב"ם תאב קודם, ודעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד. (סימן ריא ס"ד)

דין כשלא בירך על החשוב ויקר. היו לפניו שני מיני פירות השווים בברכותיהם, ואחד חשוב ויקר שאינו שכיח, יקדים לברך תחילה על החשוב ויקר, ופטר את שאינו חשוב. ואם בירך על שאינו חשוב קודם, אם כיוון בפירוש גם על החשוב יצא בדיעבד, ובסתמא כשלא כיוון, צריך לחזור ולברך על החשוב, דאינו פוטר החשוב ויקר. (סימן ריא ס"א)

דין כשלא בירך על החביב. משא"כ אם היו לפניו שני מיני פירות השווים בברכותיהם, ואחד חביב עליו מפני שרגיל לאכלו, יברך מתחילה על החביב, אבל אם טעה וברך על שאינו חביב

מקודם נפטר החביב. (סימן ריא ס"ב)

כשאני לפני, או שאינו רוצה לאכלם. כל דיני הקדימה הוא דווקא כששניהם לפניו, ורוצה לאכול משניהם, אבל אם אינו רוצה לאכול משניהם, או כשאני לפניו אינו צריך להמתין (סימן ריב ס"ח).

דין ברכה על סוגי מאכלים

בדין ברכת הענבים והיין. ברכת הענבים בורא פרי העץ, וברכת היין בורא פרי הגפן, טעה וברך על ענבים בורא פרי הגפן יצא, וכן הדין בטעה בברכת היין וברך בורא פרי העץ יצא, חוץ מין מבושל דאע"פ שטעה וברך בורא פרי העץ יחזור ויברך בורא פרי הגפן, דלא נטעי אדעתא דהכי, ונפק"מ ליינות המצויות בינינו שעברו תהליך פיסטור (סימן רב ס"א-ב).

בדין ברכת השמן זית. שמן זית בפני עצמו אינו מברך דמזיק, ושמן זית המעורב ביי"ש ושמן הוא הרוב, מברך בורא פרי העץ דאינו מזיק, והרגיל בשמן זית ואינו מזיק לו מברך שהכל, וגם כששוחה מעט שמן זית לנגרן גרונו מברך שהכל (סימן רב ס"א-ב).

ברכת הזיתים. ברכת הזיתים בזמננו שהם כבושים, ברכתן בורא פרי העץ, ויש להם מעלת שבעת המינים. (סימן ריב ס"א)

ברכת החזרת. חזרת רחיון, שעירבו עם סלק או חומץ וכדו', ברכתו בורא פרי האדמה. (סימן רב ס"ב).

ברכת שהכל על תפוח אדמה. תפוח אדמה ופטרויות, ברכתן שהכל נהיה בדברו, שגדלים משומן הארץ, ואין לו שורשים בארץ, והמברך בורא פרי האדמה הוה ברכה לבטלה. (סימן רד ס"א)

ברכת הגרעינים. גרעיני פירות מברך עליהם ברכת הפרי, על העץ בורא פרי העץ, ועל האדמה בורא פרי האדמה, ואפילו גרעינים מרים שמיתקן על ידי דבש וכדו', מברך עליהם ברכת הפרי, ולדינא בזמננו כגרעיני אבטיח או דלעת, שקולים אותם שיהיו ראויים לאכילה מברך עליהם ברכת הפרי (סימן רב ס"ו).

ברכת קליפות הפרי. קליפות פירות הדריים, כגון קליפות התפוזים והאתרוג וכדו', שטיגנם בדבש, או המסוכרים למיניהם, או המצופים בשוקולד, ברכתו בורא פרי העץ בברכת הפרי (סימן רב סט"ו).

ברכת פירות מרוסקים. פירות מרוסקים, כגון מתפוחי עץ או אגסים או תפוחי אדמה וכדו', וניכר צורת הפרי במראיתו או אפילו בטעמו ולא במראיתו, מברך עליהם ברכתו הראויה להם אם בורא פרי העץ או בורא פרי האדמה, חוץ כשנתבטל צורתו לגמרי עד שאינו יודע מהות הפרי לא במראה ולא בטעם, מברך עליו שהכל (סימן רב סט"ז-יז).

ברכת המיצים. מיצי פירות, חוץ מין ושמן, ברכתן שהכל, טעה וברך בורא פרי העץ, צריך לחזור ולברך, כי בטל צורת הפרי. (סימן רב ס"ח)

ברכת המוציא פרי. חולה וה"ה בריא, ולפניו פרי שלם, אע"פ שאינו אוכלו אלא מוציא, מברך עליו ברכתו הראויה (סימן רג ס"א).

דיני טעות בברכה ראשונה

ברכת מזונות על הפירות. טעה וברך על פירות בורא מיני מזונות, לא יצא (סי' רח סעי' כו).

נסתפק אם בירך. נסתפק אם בירך או לא, רצה מברך, לא רצה שטריחא לו מילתא אינו מברך, דספק ברכות להקל (סימן רט ס"ח).

מתי פוטר האדמה את העץ. הדין דבירך בורא פרי האדמה על פירות העץ יצא, אם היו לפניו גם פרי העץ וגם פרי האדמה, רק כשייוון בפירוש לפטור את פירות העץ, אבל כסתמא אפילו שניהם לפניו אין ברכת האדמה פוטר את פירות העץ (סימן רו ס"ג). היו לפניו שני מינים, וסבר ששניהם פרי האדמה, וברך פרי האדמה על דעת לפטור את שניהם, ואחר שאכל אחד מהם שהוא פרי האדמה, נדע לו שהשני בורא פרי העץ, חוזר ומברך בורא פרי העץ (סימן רו ס"ד).

עטרת הספרים

מוכרן 'אור פני יצחק' קאמרנא

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ספר 'בן בית' על התורה

מהרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע

ישמחו החסידים ויגילו הלומדים, שישו ושמחו בשמחת התורה, בהגלות נגלות אור יקר, אמרות מרתות, מפנים יקרות, עריכות וסדורות, מבאר מים חיים, דברי אלוקים חיים, שמחים ומאירים כנתנתן מסני, ספרא קדישא הדין 'בן בית' על המשנה חומשי תורה, מרבינו הגאון הקדוש כ"ק אדונינו מורי ורבינו שר בית הוהר מרן רבי אליעזר צבי מקאמרנא זלה"ה, בעל ה'דמשק אליעזר על הוזה"ק. אשר ביאר ופירש ודרש בתורתו הקדושה תורת אמת, בדברי הקבלה והחסידות ומסור מתוקים לחיך, בדרכו הקדוש של רבינו השוים לכל נפש, ובלול בהם עיקרים גדולים ויסודות בתורת הקבלה והחסידות.

~ תוכן הספר ~

ספר 'בן בית' מפרש ומבאר התורה כמנה מולמים, אשר בכל שנה ושנה חידש רבינו וביאר התורה באור חדש. ולפעמים מבאר ומפרש כמה וכמה פסוקים במהלך אחד. ולפעמים מבאר ומפרש פרשה שלימה במהלך אחד. והכל מיוסד על פי אור תורת הקבלה המסורה לנו ממרן רבינו האריז"ל ואור תורת החסידות ממרן אור שבעת הימים הבעש"ט זי"ע, וכן דרכו לתבא דברי אביו הגה"ק רבינו יצחק אייזיק יהודה היחיאל מקאמרנא זי"ע מספריו הקדושים ומבאר ומסוּף נפך ואור יקרות על דבריו הקדושים.

רבינו בעצמו כתב דרכו בפירושו על התורה, ראה מה שכתב (פרשת פנחס כז טו): ואני השפל באתי לפרש דברי [התורה] הקדושה בדרך מוסר וסוד. ע"כ. וכן כתב (פרשת בהר כה כט): כשיעניתי בפרשה זו לדרוש לבני ישראל הקדושים בסעודה שלישית בפרשת בהר-בחוקתי, אחר כך ראיתי שאאמרו"ר זלה"ה (היכל הברכה) ויקרא רסט:) כבר השיג תוכן ענין זה, והוא בדרך יחודים קדושים כדרכו בקודש. אבל אני לא באתי אלא לפרש כפי עניות שכלי על דרך פשט, כל תיבה ותיבה על פי הקדמות אמיתיים שנאמרו ברוח הקודש. ע"כ.

כפי מה שכתב רבינו כמה וכמה פעמים שכל מה שכתב בספרו הקדוש הדין, הוא רק מה שנתחדש לו בשבת קודש ודרש בעידנא רעוא דרעיון, כמו שכתב (פרשת בהר כה כט) וז"ל: כשיעניתי בפרשה זו לדרוש לבני ישראל הקדושים בסעודה שלישית בפרשת בהר-בחוקתי, וכו' ע"כ. וכן כתב (ריש במדבר): כבר כתבתי על פסוקים אלו, ועתה הוספתי בעת סעודה שלישית כמה דברים נחמדים, והכל בהקדמות אמיתיות. ע"כ. וביתר שאת כתב (פרשת הקת כא ד): דרוש אחי וקבל שכר, כי אני לא באתי לכתוב, אלא מה שאני דורש בשבת בשלש סעודות. ע"כ.

~ ואילו הם מעלות המהדורה החדשה ~

~ עריכה חדשה ומטקדת ~

ספר 'בן בית' לרבינו הקדוש, עבר עריכה מחודשת ויסודית, הכולל: חלוקה לקטעים קצרים, פיסוק מלא, פתיחת ראשי תיבות, הודגשת לשונות הפסוקים, ועוד מעלות כאלו. וכל זה נערך בגינה ועמל רב, ובדקדוק אחר דק'דוק וניפו אחר ניפו, כי ראו כבר בהרבה מקומות שהלוקה הקטעים או פיסוק שלא בדקדוק שינה את הבנת כל הענין שלא נכחו, ועתה במהדורה שלפנינו באו על מקומם בעוה"ל.

הנה קפידא מיוחדת היתה שלא לשנות מלשון קדשו של רבינו הקדוש, ואפילו היכן שראו באיזה מקומן שנשתרבר שניו לשון, השאירו הדברים בקדמותן כאשר יצאו מתחת יד רבינו הקדוש. ובכמה מקומות שהיה נראה ברור שהם ט"ס, הוסיפו התיקון כסוגריים מרובעות, ולשון רבינו השאירו כסוגריים עגולות.

השקעה מיוחדת השקיעו בעימוד וסידור הספר, באותיות חדשות מאירות עינים, ובעימוד משובח לב ומרהיב עין.

עוד הוסיפו במהדורה זאת ניקוד לדברי רבינו הקדוש, לתועלת רבים מן הלומדים אשר הניקוד הוא להם בקליורין לעינים. ויצויין בואת, שהניקוד נערך בדקדוק רב, בהגה"ה אחר הגה"ה.

~ מראי מקומות וצינונים ~

במהדורה הזאת בא לראשונה אלפי 'מראי מקומות' חדשים, לכל דברי חז"ל וזהר וכתבי האריז"ל ושאר ספרי חסידות ועוד, שנזכרו בדברי רבינו במפורש או ברמז.

~ הערות וביאורים ~

מדור 'הערות וביאורים', בו הוסיפו הארות והערות לעורר את לב המעיין לבוא לעומק דבריו הקדושים. וגם לרבות להביא מאמרי חז"ל במילואם לתועלת הבנת הענין, שהם פותחים פתח וצוהר להבנת דבריו.

עבודה מיוחדת הושקעה במדור זה לתרגם כל מאמרי הוזהר הקדוש המובאים בספר, המביא תועלת גדול להבין ולהשכיל בדברי קדשם של הוזהר הקדוש. נחיצות התרגום הוא, דלא כל אחד בקי בלשון הוזהר והרבה מתקשים להבין ביאור ולשון הוזהר, ולפעמים גם מדלגים עליו והוא הסחון גדול בהבנת הענין שמדבר בכאן, ובוה שיראה התרגום ויבין לשון קדשו של הוזהר, מעתה יוכל להבין ביתר שאת את הענין שמדבר רבינו בכאן. וכן לפעמים ראה ראינו להביא גם בפירושו הגדול של רבינו 'דמשק אליעזר' על הוזה"ק, שמדבר גם מאותו ענין. כמו כן הובא וצויין מדברי רבינו במקומות אחרים, כנדע שדברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר.

~ הגהה עפ"י כת"ק ~

זכו שבא לידם מכת"י המעתיק דברי רבינו מהספר הקדוש 'בן

בית', שהעתיק מכתב יד קדשו כדי לסדרו לדפוס, ועליו הגהות מרבינו בכתב ידו הקדושה שהשלים ותיקן והגיה החיבור מכת"י המעתיק. בו עמלו רבות להגיה בדקדוק אחר דקדוק ולפענה נעלמים מדבריו הקדושים, וכל אלו הכניסו במקומם במהדורה החדשה אשר לפנינו, לרבות שורות שלמות שהיה חסר.

ועוד יש לציין שהשמיטו בדפוס קטעים שלימים מכת"י, בדרך כלל הם ציטוטים שהביא רבינו מספרים קדושים, וכנראה שהשמיטוהו כדי לחסוך בהוצאות הגדולות של הדפוסים כידוע, וזכו עתה להשלימם ולמלאות רצון צדיק.

~ כותרות צד ~

לתועלת הלומדים הציבו 'כותרת המציתית' בצד כל קטע וקטע, אשר כל כותרת היא סיכום ותמצית דברי רבינו באותו הקטע, במילים ספורות. והשקפה החשובה הזאת מיועדת להקל על הקורא לתכנס ולתמצת בקצרה את כל האמור באותו הקטע. ובכך לחוסף משנה בחיות בהבנת דבריו הקדושים. כמו כן, יקל לחפש כל נושא או חידוש וכיוצא הנחוץ ללומד בדברי רבינו, כאשר הכותרת מציינת לפני כל קטע וקטע מהו תוכן הטישא הנדון בו.

~ מפתחות ~

בסוף הספר הוסיפו 'מפתחות' מפורטים לשני חלקי הספר, כדלהלן: א, מפתח לפסוקי תנ"ך. ב, מפתח לספר הוזהר ותיקוני זוהר וזהר הש"ג. ג, מפתח למגורא, מדרש, וכדומה. ד, מפתח לכתבי מרן האריז"ל. ה, מפתח לספרי חסידות, ו, מפתח 'צדיקים', ז, מפתח 'ספרים'.

~ הקדמת המחבר ~

דרכו של רבינו הקדוש לכתוב הקדמות לספריו הקדושים, והם מלאים מן אל זן ומפיקים נגה ומסודרים ומיושרים בכללים, הן כללים וידיעות ללימוד ספר הוזהר הקדוש והכמת הקבלה, הנדפס בריש ספרו הענקי 'דמשק אליעזר' על הוזה"ק הנקרא בשם 'דרך הקודש'. והן לשני חלקי ספרו 'אור עינים' על ערכי הקבלה והחסידות, כל אחד עם הקדמה המיוחדת משלו, דהיינו בחלק הראשון כללים ויסודות בהכמת הקבלה, ובחלק השני כללים בענייני מוסר והסידות ודרך ארץ. והיות שרבינו לא כתב הקדמה מיוחדת לספר הקדוש 'בן בית', או שכתב ולא זכינו לזה, על כן הדפיסו חלק מהקדמות הנפלאה שבריש ספרו 'אור עינים' חלק ראשון, המביא יסודות וכללים להבאים בשערי הקבלה והחסידות, להבין ולהשכיל במילי' הדכמתא וחסידות.

~ ברכת הקודש ~

יש לנו להודות להש"ת על שזיכנו לאור באורו הגדול של העומד בראש המהנה ה"ה כ"ק אדמו"ר הגה"ק מקאמרנא שליט"א אשר לא זה ידיו מתוך ידו הגדולה, וכבר חסד אל כל היום עומד לנצח על מלאכת בית ה', וכל הדבר הקשה יביאו אליו, ושם עינו עין הבדולה לעבור ולתקן את כל הצריך, ולהורות נתן על כל צעד ושעל מחכמתו ותורתו אשר מלמדיו ומודיכנו על דבר אמת, הוא הגבר הוקם על, שהקים עולה של תורת רבינו הקדוש מקאמרנא בכל כתבי הקדוש, ותשואות חן לו להודיע לעם סגולה ואוצרות מוכמני רבותיו הקדושים, ולנהלנו ברחמים מתוך בריות גופא ונחורא מעליא, עוד יעובן בשיבה עתיקה דעתיקין דשנים ורעננים יהיו עד נכון ואור היום ונסו הצללים.

הפצה: רשת ספרי אור החיים. להשיג בעשרות סניפי ספרי אור החיים, ובחנייות הספרים המובחרות.

קהל 'עטרת שלום' קאמרנא

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פניה"ק ירושלים תתב"א

* * *

אילן אילן במה אברכך

הננו להודיע לכל קהל הקודש

רבנן ותלמידהון כי

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יערוך את

השלחן הטהור

לרגל יום

חמישה עשר בשבט

ראש השנה לאילנות

ביום רביעי פרשת בשלח

בשעה 8:30

בהיכל בית המדרש הגדול

פ"ב